

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

- Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka -

Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

Johtaja Jukka Nummikoski

27.9.2024

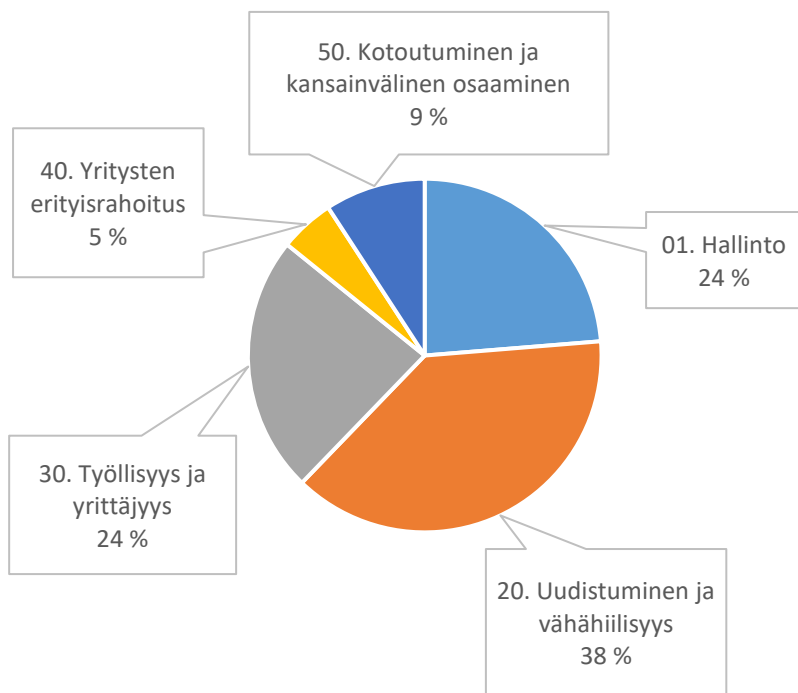
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pääluokan määrärahat (1000 euroa)

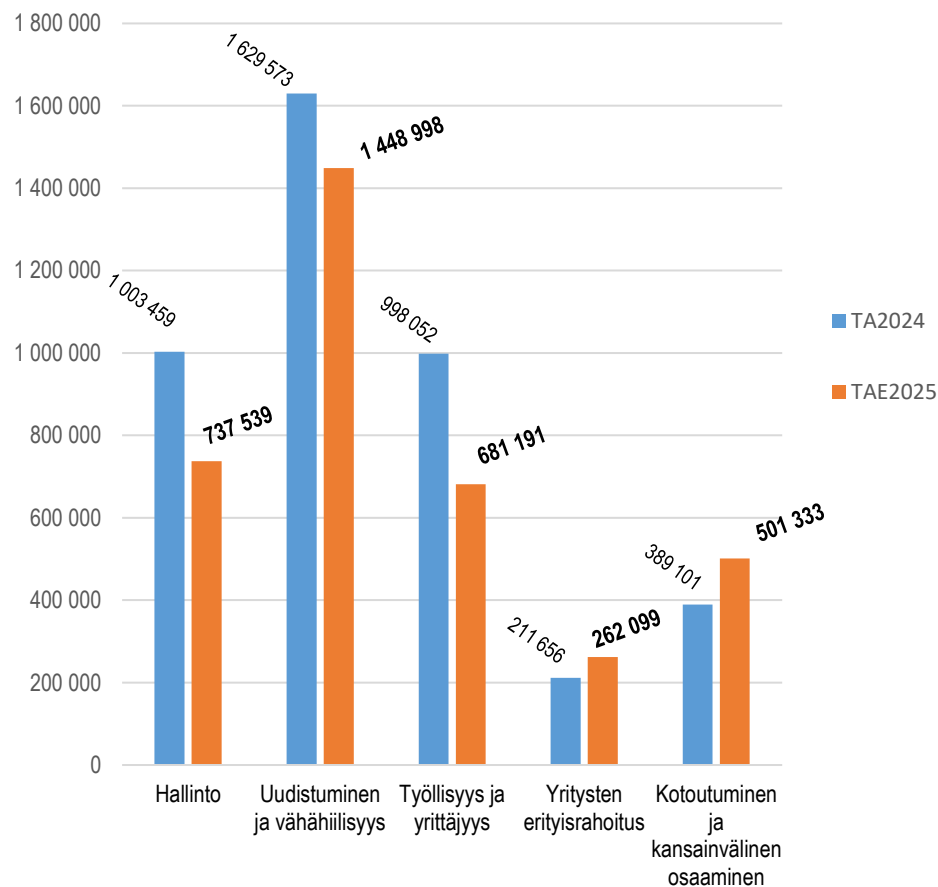

- TEM-päälukon määrärahat laskevat nettomääräisesti 601 milj. eurolla vuoden 2024 varsinaisen talousarvion loppusummaan verrattuna
- TAE 2025 sisältää elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRF) määrärahoja 227,4 milj. euroa.
- TAE2025 sisältää RePower määrärahoja yhteensä 36,3 milj. euroa (valtuutta 4,5 milj.euroa)

32 pääluokan määrärahat luvuittain (1000 euroa ja %)

2024 vs. 2025 määrärahat politiikkalohkoittain

PL32 TAE2025 momenteittain, luku 01

TEM hallinnonalan määrärahat (1000 euroa)		TAE 2024	TAE 2025	Muutos 2024-2025
32.01.01	Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot	40 599	37 193	-3 406
32.01.02	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot	220 398	237 351	16 953
32.01.03	Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot	287 447	0	-287 447
32.01.04	Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot	33 578	37 997	4 419
32.01.05	Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot	99 326	92 750	-6 576
32.01.06	Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot	20 309	20 471	162
32.01.07	Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot	14 661	15 729	1 068
32.01.08	Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot	23 534	23 189	-345
32.01.09	Energiaviraston toimintamenot	10 460	11 815	1 355
32.01.10	Digitalisaation kehittäminen	25 200	8 582	-16 618
32.01.20	Siviilipalvelus	6 139	4 439	-1 700
32.01.29	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	62 072	51 072	-11 000
32.01.40	Valtionavustus kestävää kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille	3 183	2 913	-270
32.01.41	Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin	16 020	40 750	24 730
32.01.49	Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan	118 055	131 259	13 204
32.01.51	Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta	2 572	1 550	-1 022
32.01.53	Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset	400	400	0
32.01.66	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	19 456	20 029	573
32.01.95	Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset	50	50	0

PL32 TAE2025 momenteittain, luku 20

TEM hallinnonalan määrärahat (1000 euroa)		Muutos 2024- 2025	
	TAE 2024	TAE 2025	
32.20.20 Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen	3 400	3 400	0
32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	543 673	520 110	-23 563
32.20.41 Energiatuki	449 637	364 061	-85 576
32.20.42 Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet	-	-	-
32.20.43 Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki	150 000	150 000	0
32.20.46 Laivanrakennuksen innovaatiotuki	25 500	15 050	-10 450
32.20.47 Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen	0	2 000	2 000
32.20.48 Uusiutuvan energian tuotantotuki	309 131	234 097	-75 034
32.20.49 InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus	0	14 100	14 100
32.20.50 EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille	552	0	-552
32.20.83 Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	143 680	146 180	2 500
32.20.87 Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen	4 000	0	-4 000

PL32 TAE2025 momenteittain, luku 30

TEM hallinnonalan määrärahat (1000 euroa)		TAE 2024	TAE 2025	Muutos 2024-2025
32.30.32	Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen	5 847	0	-5 847
32.30.35	Valtion korvaus kunnille TE -palvelu-uudistuksen muutuskulujen kattamiseen	34 000	0	-34 000
32.30.38	Ansioturvaan liittyvien työttömyys-turvatehtävien ja ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoitaminen Ahvenanmaan maakunnassa	0	30	30
32.30.40	Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen	10 807	11 832	1 025
32.30.41	Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan	5 000	0	-5 000
32.30.42	Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen	10 200	5 300	-4 900
32.30.44	Alueellinen kuljetustuki	6 300	5 300	-1 000
32.30.51	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut	183 971	0	-183 971
32.30.52	Palkkaturva	33 460	33 460	0
33.30.55	Toimet työurien pidentämiseksi	58 500	0	-58 500
32.30.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin	643 967	619 269	-24 698
32.30.95	Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu	6 000	6 000	0

PL32 TAE2025 momenteittain, luvut 40 ja 50

TEM hallinnonalan määrärahat (1000 euroa)		TAE 2024	TAE 2025	Muutos 2024-2025
32.40.42	Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi	900	800	-100
32.40.43	Yritysten kustannustuki	500	0	-500
32.40.46	Yöjunarungon vaunukaluston hankinta	2 090	0	-2 090
32.40.47	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset	65 436	47 769	-17 667
32.40.48	Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille	142 700	112 500	-30 200
32.40.60	Siirrot hallinnonalan rahastoihin	20	1 020	1 000
32.40.82	Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan	10	10	0
32.40.88	Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle	0	100 000	100 000
32.50.03	Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen	4 851	2 559	-2 292
32.50.30	Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä	384 250	498 774	114 524
TEM MÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ		4 231 841	3 631 160	-600 681

Valtuudet 2025

TEM hallinnonalan valtuudet (1000 euroa)		TAE 2024	TAE 2025
32.01	Turvevarastolainojen hyväksymisvaltuus	8 400	8 400
	- myöntämisvaltuus	0,034	0,034
32.01.04	Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot	-	18 000
32.01.41	Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin	10 000	35 500
32.20.40	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	469 796	540 523
32.20.41	Energiatuki	68 600	14 100
32.20.42	Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet	-	140 000
32.20.46	Laivanrakennuksen innovaatiotuki	1 500	-
32.20.47	Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen	10 000	-
32.20.83	Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	156 823	156 823
32.30.42	Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen	10 500	-
32.30.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	379 462	376 463
32.40.82	Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan	1 000 000	1 000 000

Keskeisiä muutoksia

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyys (i)

- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n erityisavustusmomentille 32.01.41. esitetään 40,8 milj. euroa, missä on lisäystä 24,7 milj. euroa kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
- Vastaavasti Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan momentille 32.01.49. esitetään 131,3 milj. euroa, missä on lisäystä 13,2 milj. euroa kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
- Business Finlandin avustusvaltuudeksi mom. 32.20.40. esitetään 540,5 milj. euroa
 - Määrärahaa ehdotetaan 520,1 milj. euroa, mistä 82,9 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen rahoitusta
 - AV-tuotantokannustimeen osoitetaan vuonna 2025 valtuutta 10 milj. euroa.
- Business Finlandin lainavaltuudeksi mom. 32.20.83. esitetään 156,8 milj. euroa.
 - Määrärahaa ehdotetaan 146,2 milj. euroa, mikä on 2,5 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna, mikä pääosin johtuu maksatusaikataulujen muutoksista
- Energiatuen valtuudeksi mom. 32.20.20. esitetään 14,1 milj. euroa
 - Määrärahaa ehdotetaan 364,1 milj. euroa, mikä on 85 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
 - Määrärahasta 165,4 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen (RRF ja RePowerEU) kautta rahoitettavia investointeja
- Uusiutuvan energian tuotantotukeen mom. 32.20.48. esitetään 234,1 milj. euroa, mikä on 75,0 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Vähennys johtuu sähkömarkkina- ja päästöoikeushintojen hinnanmuutoksista

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyyys (ii)

- Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukeen mom. 32.20.43. esitetään 150 milj. euroa, kuten kuluvan vuoden talousarviossa. Tuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia aloille, joiden katsotaan olevan erityisen alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille.
- Laivanrakennuksen innovaatiotukeen mom. 32.20.46 esitetään 15,1 milj. euroa, mikä on 10,5 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna
- Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet momentille 32.20.42 esitetään 140,0 milj. euron valtuutta. Valtuudesta aiheutuvat menot ajoittuvat vuosille 2026-2028.
 - Momentille ehdotetun valtuuden avulla tuetaan ja vauhditetaan investointeja, joilla on keskeinen merkitys edettäessä kohti hiilineutraalisuustavoitetta. Tekniset nielut sekä biogeenisen hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen ovat esimerkkejä näistä ratkaisuista. Teknisten nielujen käyttöönottoa sekä biogeenisen hiilidioksidin talteenottoa ja hyödyntämistä voidaan tukea osoittamalla investointiavustuksia näitä edistäville hankkeille tai teknisten nielujen edellyttämälle infrastruktuurille.
- InvestEU-ohjelman kansallisen rahoitusosuuden momentille 32.20.49 esitetään 14,1 milj. euroa.
 - InvestEU-ohjelmalla vauhditetaan pienten ja keskisuurten yritysten, kotitalouksien ja asunto-osakeyhtiöiden siirtymää pois fossiilisista energialähteistä Euroopan laajuisesti. Ohjelman rahoitusvälineellä tuetaan investointeja, joilla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta tai uusitaan lämmitysjärjestelmiä uusiutuvia energiamuotoja, kuten maalämpöä, tuuli- ja aurinkoenergiaa hyödyntäviksi.
 - Kyse on vuoden 2022 LTA4:ssa myönnetyn valtuuden perusteella käytettävästä määrärahasta.

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (i)

- TE-palvelu-uudistuksen mukaisesti uudistus astuu voimaan vuoden 2025 alusta. Tämä näkyy muun muassa siinä, että hallinnonalan henkilötyövuosimäärä vähenee noin 4 500 henkilötyövuodella ja aiemmin pääluokan määrärahamomenteilla luvussa 32.30. olleet määrärahat siirtyvät valtiovarainministeriön pääluokkaan ns. yleiselle valtionosuusmomentille 28.90.30.
- Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen momentille 32.30.40. esitetään 11,8 milj. euroa, mikä on milj. euroa enemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna
 - Vuoden 2025 talousarvio sisältää 4,8 milj. euroa määrärahaa ulkorajaohjelmien valtuuden maksatuksiin. Rahoitus on varattu käytettäväksi ensi sijassa ulkoraja-maakunnissa itäisen rajaseudun elinvoiman vahvistamiseksi sekä tukemaan kestävää kasvua ja vetovoiman lisäämistä.
- Yritysten kehittämishankkeiden tukemiseen momentille 32.30.42 esitetään 5,3 milj. euroa mikä on 4,9 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna.
- Alueelliseen kuljetustukeen momentille 32.30. 44. esitetään 5,3 milj. euroa, mikä on milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna.
- Palkkaturvamomentille 32.30.52. esitetään 33,5 milj. euroa, mikä on kuluvan vuoden määrärahan tasoinen.

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (ii)

- EU:n rakenneohjelmien myöntämisvaltuudeksi esitetään 376,5 milj. euroa ja määrärahaksi 619,3 milj. euroa. Määräraha on 24,7 milj. euroa pienempi kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna.
 - Valtuudesta 69% on EU ja 31% kansallista rahoitusosuutta
- Määrärahasta yhteensä 412,9 milj. euroa on tarkoitus käyttää EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 206,4 milj. euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin.
- Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan sosiaalirahaston, aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston toimet on koottu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan "*Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027*". Ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 3,1 mrd. euroa, josta EU-rahoitusosuus on 61% eli noin 1,9 mrd. euroa ja kansallinen julkinen vastinrahoitus noin 1,2 mrd. euroa. Kansallisesta rahoituksesta valtion osuus on 75% ja kuntien ja muun julkisen rahoituksen osuus 25%.

32.40. Yritysten erityisrahoitus

- Finnvera Oyj:n tappiokorvauksiin mom. 32.40.47. esitetään 47,8 milj. euroa, mikä on 17,7 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna, johtuen tappiokorvausten määrän pienentymisestä.
 - Lukuperusteluissa haetaan eduskunnalta suostumus Työ- ja elinkeinoministeriölle korvata Finnvera Oyj:lle valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) nojalla Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi vuonna 2025 myönnettyjen vientitakuiden luottotappioita enintään 100,0 milj. eurolla
- Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille arviomäärärahaksi mom. 32.40.48. esitetään 112,5 milj. euroa, mikä on runsaat 30 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna
 - Vähennys johtuu pääosin luotto- ja korkokannan alentumisesta
- Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle momentille 32.40.88 esitetään 100,0 milj. euroa. Lisäys perustuu hallituksen budjettiriihessä tekemään päätökseen korottaa Tesi Oy:n pääomaa vauhdittamaan yksityisen pääoman kanavoitumista potentiaalsiin teollisuuspoliittisiin kärkihankkeisiin ja siten edistämään osaltaan investointien kasvua.
 - Vastaava lisäys myös vuosille 2026 ja 2027.

32.50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

- Vuoden 2025 talousarvioesityksessä momentille *Valtion korvaukset kotoutumisen edistäminen* 32.50.30. esitetään 498,8 milj. euroa, mikä on 114,5 milj. euroa enemmän vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.
 - Korvausten piirissä arvioidaan olevan vuonna 2025 enemmän henkilöitä vuoteen 2024 verrattuna, mikä lisää tarvittavan määrärahan määrää.
 - Korvausten piirissä olevien henkilöiden määrän kasvu johtuu ensisijaisesti siitä, että tilapäistä suojelua saavia siirtyy enenevässä määrin korvausten piiriin kotikuntarekisteröintien myötä. Lisäksi momentin määrärahaan vaikuttaa muutokset kotoutumislain mukaisten korvausten maksamiseen. Vuoden 2025 alusta lukien osana laskennallista korvausta maksetaan kuluista, joita aiheutuu tulkitsemisen, monikielisen yhteiskuntaorientaation sekä työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä.
- Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistämiseen mom. 32.50.03. esitetään 2,6 milj. euroa, mikä on 2,3 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
 - Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapisteiden sekä kuntien moniammatillisen osaamiskeskustoiminnan rahoitukseen kohdennetaan 1,3 milj. euroa, mikä on 2,3 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna

32.01. Hallinto

- Hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä ja keväällä 2024 linjattuja toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 24,7 milj. euroa vuodelle 2025.
 - Säästöt on sisällytetty hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamenomomenteille
- Digitalisaation kehittämiseen mom. 32.01.10. esitetään 8,6 milj. euroa, mikä on 16,6 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
 - Vähennyksestä 5 milj. euroa on siirtoa mom. 32.30.51. Siirtona TEM-hallinnonalan virastojen ja laitosten digihankkeisiin kohdentuu vähennyksestä yhteensä 7,7 milj. euroa. TE-palvelu-uudistuksen tietojärjestelmäkuluihin siirretään
- Geologian tutkimuskeskuksen momentille 32.01.04 esitetään 5 milj. euron määrärahalisäystä ja 18 milj. euron valtuutta GTK Mintecin koetehdaskokonaisuuden tutkimusinfrastruktuurin toteutuksesta aiheutuviin menoihin.

Tulot

- Päästöoikeuksien huutokauppatulot mom. 12.32.21.
 - päästöoikeuden hinta-arviona on käytetty 75 euroa, jonka perusteella huutokauppatuloja arvioidaan kertyvän 526 milj. euroa, mikä on 22 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna
 - arviot päästöoikeuden hinnan kehityksestä yleisessä päästökaupassa (ns. ETS1) perustuvat huhtikuussa 2024 julkaistuihin tietoihin eri analyysitalojen hintaennusteista. Päästöoikeuden hinta-arviot uudessa jakelijoiden päästökaupassa (ETS2) vuosille 2027 ja 2028 perustuvat komission esittämiin arvioihin omien varojen neuvottelujen yhteydessä sekä komission ohjeistukseen energia- ja ilmastosuunnitelmien yhteydessä toteutettavista arvioista.
 - Tuloennusteeseen vaikuttaa päästöoikeusmäärän lisäksi arvio päästöoikeuden hinnan kehityksestä. Euroopassa vallitsevaan talouteen, energian saatavuuteen ja hinnan kehitykseen liittyvien epävarmuuksien johdosta päästöoikeuden hinta-arvioon liittyy aiempaa huomattavasti suurempaa epävarmuutta.
- EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muista koheesiopolitiikan rahastoista saatavat tulot mom.12.32.50.
 - Momentille arvioidaan kertyvän 269 milj. euroa, mikä on 29 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
 - Tulokertymä sisältää Euroopan komission maksamat Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) maksut EU:n ohjelmakauden 2014—2020 Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan sekä ohjelmakauden 2021—2027 Uudistuva ja osaava Suomi ohjelmaan maksettavat EAKR:n, ESR:n ja JTF:n (oikeudenmukaisen siirtymän rahaston) maksut.

Muita huomioita TAE2025:sta

- Hallituksen päätöksen mukaisesti Team Finland -verkoston johtamisrakenne uudistetaan kotimaassa ja Business Finlandin ulkomaantoiminnot integroidaan ulkoasiainhallintoon. Business Finlandin ulkomaantoimintojen budjettirahoitus siirretään ulkoministeriön hallinnonalalle vuoden 2025 alusta. Siirto toimeenpannaan täydentävän talousarvioesityksen yhteydessä.
- Hallitus hakee myös uusia toimia kasvun kiihdyttämiseksi kevään 2025 puoliväliriiheen mennessä. Tätä varten nimetään Risto Murron vetämä työryhmä. Hallitus tulee sisällyttämään vuoden 2025 talousarvioesityksen täydentävään esitykseen ja/tai syksyn 2024 lisätalousarvioesitykseen lisää investointiohjelman hankkeita.